

Епілог.

Давно те минуло, як, мала дитина,
Сирота в рядині, я колись блукав
Без свити, без хліба, по тій Україні,
Де Залізняк, Гонта з свяченим гуляв.
Давно те минуло, як тими шляхами,
Де йшли гайдамаки, малими погами
Ходив я та плакав, та людей шукав,
Щоб добру навчили.

Я тепер згадав,
Згадав, та й жаль стало, що лихо минуло
Молодес лихо! Як-би ти вернулось—
Проміняв би долю, що маю тепер
Згадаю те лихо, степи ті безкраї,
І батька, і діда старого згадаю...
Дідусь ще гуляє, а батько вже вмер.
Бувало, в неділю, закривши Мінею,
По чарці з сусідом випивши тієї,
Батько діда просить, щоб той розказав
Про Коліївщину, як колись бувало,
Як Залізняк, Гонта Ляхів покарав...
Столітнії очі, як зорі, сіяли,
А слово за словом сміялось, лилось.
Як Ляхи конали, як Сміла горіла.

Сусіди од страху, од жалю піміли,
І мені, малому, не раз довелось
За титаря плакати.

— І ніхто не бачив,

Що мала дитина у куточку плаче.
Спасибі, дідусю, що ти заховав
В голові столітній ту славу козацю:
Я її унукам тепер розказав!

Вибачайте, люди добрі,
Що козацьку славу
Так навмання розказую,
Без книжньої справи.
Так дід колись розказував,
Нехай здоров буде!
А я за ним...

Не знав старий,
Що письменні люди
Тії речі прочитають.
Вибачай, дідусю,—
Нехай лають!

А я поки
До своїх вернувся,